

TALOUSARVIOALOITE 953/2005 vp

Määrärahan osoittaminen kuluttajavalituslautakunnan tehtävien laajenemisesta aiheutuviin kuluihin

Eduskunnalle

Kuluttajavalituslautakuntaan saapuneiden valitusten määrä on edelleen kasvussa. Vuonna 2003 valituksia saapui 3 757 kappaletta ja viime vuonna noin 100 enemmän eli 3 843 kappaletta. Kasvu ei näytä taittuneen tänäkään vuonna, koska valituksia on tullut jälleen selvästi enemmän kuin viime vuonna vastaavaan ajankohtaan (14.9.2005) mennessä.

Tarvetta kuluttajavalituslautakunnan voimavarojen lisäämiseen on kahdesta syystä. Kuluttajavalituslautakunnan toiminnan perusongelma on vuosia jatkunut asioiden ruuhkautuminen ja kohtuuttoman pitkät käsittelyajat. Ruuhkautuminen johtuu erityisesti siitä, että lautakunnan tehtäviin lisättiin vuonna 1995 asuntokauppa-asiat lisäämättä kuitenkaan resursseja. Lautakunnalle on viime vuosina saapunut vuosittain 400—500 uutta asuntokauppa-valitusta, ja ne ovat monena vuonna olleet lautakunnan suurin asiaryhmä.

Oikeusministeriö on asettanut elokuussa 2005 virkamiestyöryhmän selvittämään mahdollisuuksia ryhmävalitusmenettelyn nopeaan käyttöön ottoon kuluttajavalituslautakunnassa. Työryhmän tulee saada ehdotuksensa valmiiksi 31.1.2006. Lautakunnan tehtäväkenttää ollaan näin ollen ilmeisesti entisestään laajentamassa ilman, että lisäresursseja olisi tiedossa.

Resurssien puute näkyy lautakunnassa tällä hetkellä myös aivan konkreettisella tasolla, koska kaikille työntekijöille ei ole omaa työpistettä. Arkistoja on jouduttu sijoittamaan lautakunnan

käytävälle, mikä on jo paloturvallisuudenkin kannalta varsin arveluttavaa.

Käsittelyajat lautakunnassa ovat edelleen liian pitkät huolimatta siitä, että toimintaa on pyritty entisestään tehostamaan ja päättämään asioita kevyemmin menettelyin. Tilannetta ei voida pitää edelleenkin perustuslain 21 §:n joutisuussäännöksen mukaisena.

Apulaisoikeuskansleri on kahdesti kiinnittänyt huomiota lautakunnan asioiden ruuhkautumiseen ja käsittelyaikojen pitkittymiseen perusoikeussuojan kannalta. Apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen on päätöksessään 24.11.2000 todennut, ettei tilannetta voida pitää Suomen perustuslain 21 §:n joutisuussäännöksen mukaisena. Apulaisoikeuskansleri Jaakko Jonkka on 24.9.2003 katsonut, ettei tilannetta voida pitää perustuslain 21 §:n 1 momentin joutisuussäännöksen kannalta tyydyttävänä, ja pitänyt tärkeänä, että kuluttajavalituslautakunnan toimintaedellytysten kehittämisessä päästään mahdollisimman pian perustuslain joutisuussäännöksen edellyttämälle tasolle.

Hallinnon kehittämiskeskuksella teetetyssä kuluttajavalituslautakunnan toiminnan arvioinnissa esitettyjä sisäisten toimintatapojen muutoksia on toteutettu, ja niillä on saatu aikaan myönteisiä tuloksia. Nämä toimet eivät kuitenkaan yksinään riitä perustuslain joutisuusedellytysten täyttämiseksi.

Huoneenvuokra-asioita käsitelleet asunto-oikeudet lakkautettiin vuoden 2003 alusta. Lakkauttamista valmisteltaessa tuotiin eri tahoilta esille tarve harkita uusia keinoja oikeusturvan takaamiseksi asumisasioissa. Muun muassa hallituksen asutopolitiittisessa strategiassa 21.6.2000 ja kuluttaja-asia-ineuvottelukunnan kuluttajapolitiittisessa ohjelmassa 2000—2003 kiinnitettiin huomiota tuomioistuimelle vaihtoehtoisten ratkaisumenettelyjen kehittämiseen asumisasioissa.

Eduskunnan lakivaliokunta kiinnitti asunto-oikeuksien lakkauttamista koskevasta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä (LaVM 8/2002 vp — HE 31/2001 vp) huomiota siihen, että asuntoasioihin liittyy uudenlaista oikeusturvan tarvetta. Valiokunta viittasi kuluttajariitotyöryhmän tuolloin vielä keskeneräisiin selvityksiin mm. vaihtoehtoisista riidanratkaisumenettelyistä ja piti välttämättömänä, että asian hoitamiseksi ryhdytään todellisiin ja riittäviin toimenpiteisiin.

Kuluttajavalituslautakunnan toimivaltaa oli alun perin tarkoitettu laajentaa 1.9.2005 alkaen huoneenvuokrasuhteisiin tietyin rajoituksin sekä asumisoikeusasioihin. Lisäksi tehtävät olisivat laajentuneet arvopaperisijoittamista koskeviin erimielisyyksiin. Tämä laajennusehdotus perustui osaltaan työryhmän mietintöön ja osaltaan työryhmän työn päätyttyä annettuun direktiiviin 2002/65/EY rahoituspalvelujen etämyynnistä kuluttajille. Tehtävien laajentaminen ei kuitenkaan ole ollut mahdollista, sillä tarvittavaa lisärahoitusta ei ole osoitettu kuluttajavalituslautakunnalle.

Toimivallan laajentaminen lisäisi vuosittain saapuvien valitusten määrää 1 050—1 200 asialla, joista suurin osa on asumisturva-asioita. Arvio perustuu kuluttajariitatyöryhmän tekemään selvitykseen siitä, kuinka paljon eri tahoihin on tullut asumisasioita koskevia yhteydenottoja.

Asiamäärä edellyttää noin 7 henkilön (4 esittelijää ja 3 valmistelijaa) lisäämistä. Lisäksi toimivallan laajentaminen edellyttäisi varapuheenjohtajan viran perustamista. Päätöksiä valmistele- van henkilöstön lisääminen lisäisi siten kuluja vuositasolla noin 400 000 eurolla.

Esittelijöiden ja valmistelijöiden lisäys edellyttää myös avustavan toimistohenkilöstön lisäämistä kahdella (osastosihteeri ja toimistosihteeri). Lisäksi lautakunta tarvitsee virastomestarin, koska Kuluttajaviraston tuottamat vahtimestari- palvelut lakkaavat. Nämä henkilöt lisäisivät kuluja vuositasolla noin 90 000 eurolla.

Vuoden 2006 talousarviossa tulee lisäksi huomioida henkilöstön määrän lisäämisestä aiheutuvat perustamiskustannukset (mm. kalusteet ja laitteet) ja tarvittavat lisätilat. Uudet tehtävät edellyttävät vielä lautakunnan sivutoimisen jäsenistön lisäämistä. Sivutoimisten puheenjohtajien palkkioista, jäsenten kokouspalkkioista ja matkakuluista aiheutuvat kulut lisääntyisivät vuositasolla noin 30 000 euroa.

Nykyisten tehtävien hoitaminen perustuslain edellyttämällä tavalla aiheuttaa palkkakuluihin 200 000 euron lisätarpeen. Lisäresursseja tarvittaisiin siten jo ilman toimivallan laajennustakin. Tehtävien laajenemisesta aiheutuva palkkakulujen lisätarve on 490 000 euroa ja sivutoimisesta jäsenistöstä johtuvien kulujen 30 000 euroa.

Edellä esitetyn perusteella kuluttajavalituslautakunnan lisärahoitustarve vuositasolla on siten yhteensä noin 720 000 euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 25.30.21 lisäyksenä 720 000 euroa kuluttajavalituslautakunnan toiminnan turvaamiseen ja tehtävien laajenemisesta aiheutuviin kuluihin.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Kimmo Sasi /kok